

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ

DEPARTMENT OF DESIGN

VINIČNÍ MAJER V JAROSLAVICÍCH

WINE FARMSTEAD IN JAROSLAVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Adam Novotník

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.

BRNO 2016

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0042/2015
Ústav: Ústav navrhování
Student: **Adam Novotník**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.**
Akademický rok: 2015/16

Název bakalářské práce:

Viniční majer v Jaroslavicích

Zadání bakalářské práce:

Rozkrývání a obnova hodnot kulturní krajiny Jaroslavicka. Částečně využívaný areál bývalé rozsáhlé cihelny. Téma nových architektonických forem v postindustriální krajině. Analýza prostorotvorných prvků a vazeb v krajině. Strategie obnovy ve vztahu areál – sídlo a sídlo – krajina.

Cílem práce je vypracovat architektonický návrh viničního majeru (rozlehlé vinařské usedlosti) v areálu bývalé Jaroslavické cihelny. Areál je dnes částečně využíván malým rodinným vinařstvím. Stavební program bude kromě vlastního vinařského provozu (pokrývajícího produkci cca 5-10 ha vinic) obsahovat degustační a společenské prostory, ubytování a stravování pro nejméně 50 osob a další funkce dle volby studenta. Důraz bude kladen na řešení jednotlivých provozů ve vztahu ke specifické krajině Jaroslavicka i vlastního postindustriálního areálu.

Rozsah grafických prací:

Teoretická východiska:

Analýzy místa, Vlastní strategie / Koncept

Podrobná dokumentace:

Situace širších vztahů, Situace 1:1000 / 1:500

Charakteristický řez územím 1:1000 / 1:500

Půdorysy 1:200 / 1:100 včetně legendy místností a výkazu výměr

Charakteristické řezy, pohledy 1:200 / 1:100

Detail 1:50 – 1:1

Perspektiva / Axonometrie (exteriér, interiér)

Architektonický model, Průvodní zpráva

Seznam literatury:

Rozsah grafických prací:

Teoretická východiska:

Analýzy místa, Vlastní strategie / Koncept

Podrobná dokumentace:

Situace širších vztahů, Situace 1:1000 / 1:500

Charakteristický řez územím 1:1000 / 1:500

Půdorysy 1:200 / 1:100 včetně legendy místností a výkazu výměr

Charakteristické řezy, pohledy 1:200 / 1:100

Detail 1:50 – 1:1

Perspektiva / Axonometrie (exteriér, interiér)

Architektonický model, Průvodní zpráva

Seznam odborné literatury:

CÍLEK, V. a kol.: Krajina a revoluce. Malá skála, 2005

NORBERG-SCHULZ, Ch.: Genius loci. Dokořán, 2010

Stavební zákon (183/2006 Sb.), prov. vyhl. (501/2006 Sb., 268/2009 Sb, a 398/2009 Sb.)

NEUFERT, E., NEUFERT, P.: Navrhování staveb, Consultinvest, 2000.

FROLEC, V., POŠVÁŘ, J. a kol.: Vinohradnictví. Brno, 1973.

MATUSZKOVÁ, J., KOVÁŘŮ, V.: Vinohradnické stavby na Moravě. Šlapanice, 2004.

MARKEL, M.: Dějiny Jaroslavic. Jaroslavice 2006

PONEŠOVÁ, B., FORETNÍK, J.: Atlas zelených staveb - současná udržitelná architektura. VUT FA, 2012.

MIKŠÍČEK, P.: Sudetská pouť aneb Waldgang. Dokořán, 2005

Termín zadání bakalářské práce: 15. 2. 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 9.5.2016

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Adam Novotník
Student(ka)

Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Antonín Novák
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 15. 2. 2016

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
Děkan

VÝCHOZÍ SITUACE

Lokalita na okraji obce Jaroslavice ve zvlněné jihomoravské krajině. Pozemek se nachází na místě bývalé cihelny, která se výrazně podepsala na podobě místa ve formě odtěženého svahu. Vznikla plocha odtržená od horizontu. Zářez je z jedné strany ohraničen hranou terénu a z druhé strany masou stromů bývalé bažantnice.

V současnosti zarůstá prostor hliníku nálety. Příroda si bere zpět co je její. Probíhá zpětné začlenění do krajiny, ale vždy se bude jednat o anomálii. Místo je výrazně ovlivněno lidskou činností a plynulost krajiny je přetržena. Na místě je nesmazatelný otisk lidské práce. Práce, která se zdá být hnacím motorem člověka. Z tohoto vycházím a koncept vinařství stavím na jeho samotné podstatě - je to místo pro lidskou práci - místo pro výrobu vína.

MYŠLENKY - KONCEPT

Co se od stavby očekává? Co dává člověku, který do ni vstoupí? Využívá budovu on nebo budova využívá jeho? Pro koho je? O co jde? Konkrétně vinařství - statek, průmysl, práce, víno, chutě, smysly, vědomí, alkohol, prodej. Tvrdá práce a radost z výsledku. Hledání zážitku vnímatelného smysly. Prostory vinařství mohou obě situace umocnit.

Jsou dvě pozice. Vinař - výrobce. Zákazník - spotřebitel. Souznění s objektem je u obou odlišné. Více ovlivní život vinaře než zákazníka. Obojí je však podstatné. Vinaře bez zákazníka nebude, vinařství nebude bez vinaře - vinař stojí na počátku a zákazník na konci. Vše je propojené.

Vše začíná u vinaře. Co dělá? Vyrábí víno. Je to jeho *Věc*. Chce v tom být dobrý. Je to jeho práce a obživa. Je zemědělcem. Vstává aby obdělával Zemi. Přetvářel ji pluhem a sklízel její plody. Plody přeměňuje na víno soustavnou činností, kterou naplňuje daný řád. Řád se stává jeho ročním *Rituálem*. Sled postupů, událostí, míst a prostor. Tento rituál se promítá do celé stavby vinařství. Každý obřad má svůj vymezený prostor. Prostory jsou seřazeny v logické návaznosti a umožňují vstup a výstup vnějších činitelů.

Výroba vína je lineární a sestává z jednotlivých procesů. Každý proces má jiné nároky na podmínky prostoru a prostředí. Žádný z úkonů nelze přeskočit. To umožňuje přiřadit každé činnosti proctor, klást je za sebe a každý prostor řešit podle potřeb procesu v něm probíhajícího. Jedná se o účelné zdůraznění a propsání celého procesu výroby vína do stavby vinařství. Vzniká lineární objekt.

Nejprve místo pro pracovníka - na začátku je člověk. Vedle něj jsou stroje a zemědělské potřeby, pomocí nichž víno pěstuje. Poté sklízí a na řadu přichází první fáze zpracování. Prostor mlínku a lisu - získávání šťávy. Následuje kvašení a ošetřování vína. Lahvování. Zrání. Expedice. Pití - spotřeba. Spaní.

NÁVAZNOST - MÍSTO

Předkové vinaře tu stejnou půdu obdělávali, jiní ji odjímalí a vyráběli z ní cihly. Vše spojeno generační návazností. Tyto souvislosti vedou k současné situaci. Krajina, v ní lom - plocha pod horizontem oblehlá vinicemi a poli.

Návrh využívá toho co předci zanechali. Obdělávatelná půda je maximálně využita pro vinice a lom jako místo nevhodné pro pěstování rostlin je epicentrem provozu, zpracování a spotřeby. Kráter, ve kterém bují život. Hmota, která byla odebrána je nyní nahrazená lidskou aktivitou. Rovnováha je zachována.

Pozemek lomu umožňuje myšlenku lineární kontinuity prostor naplno rozvinou. Díky velké délce vzniká stavba, která je rovnocenným spoluhráčem prostoru lomu a spolupůsobí s ním. Severo-jihní orientace umožňuje regulovat světelné a tepelné nároky jednotlivých sekcí otevřeností/uzavřeností fasád.

Vinařství částečně dělí území na dvě části a vznikají povahově odlišná prostranství. Na severní straně u hrany lomu se jedná o klidnější část do které jsou orientovány ložnice ubytování. Naopak na slunné jižní straně jsou okna obývacích částí a počítá se zde s bujarým společenským životem návštěvníků.

Příjezd návštěvníků k vinařství vede z hlavní příjezdové komunikace vedoucí z Jaroslavic. Naopak z druhé strany je přístup z vinic a jsou zde řešeny obslužné vstupy výroby a provozu ubytování.

Celkový přírodní character lomu zůstává nenarušen. Vegetace je ponechána jako náletová se zachováním potřebných průchodů. Hrany hliníku, kde hrozí akutní sesunutí jsou zajištěny spádováním, ale spíše se počítá s přirozenou erozí, jejíž proces už začal.

FORMA

Prostory mají proměnnou šířku, ale jednotnou hloubku. Řazením sekcí vzniká výrazně lineární objekt. Aby se i v exteriéru projevila rozdílnost vnitřních prostor je zvoleno obloukové zastřešení, které s měnícím se rozponem mění svou výšku a tím i působení v interiéru. V momentě přechodu do dalšího prostoru se strop přiblíží. Člověk cítí, že místnost končí, opouští ji a vchází do další, kde se opět strop zvedá s pohybem vpřed a jiným charakterem osvětlení. Obloukové zastřešení rozehrává rytmus objemů seřazených v linii stavby.

Celá délka stavby a procesu výroby vína je zřejmá v podloubí na jižní straně. Toto podloubí v létě poskytuje stín a v zimě, kdy je slunce nízko nad horizontem, pouští tepelné záření do interiéru.

Fasády oblouků jsou řešené dvěma způsoby. První propouští maximum světla a propojuje místnost s exteriérem. Vertikální lamely pokytují dostatek pocitu soukromí, při dostatečném pohledu ven. Druhé řešení vytváří v interiéru tajemnou atmosféru a dává vyniknout křivce oblouku. Světlo je propouštěno jen po okraji a zdůrazňuje strukturu hrubého betonu a texturu bednění.

KONSTRUKCE

Konstrukce oblouků je řešena jako tenká železobetonová skořepina. Je použitý bílý pohledový beton lité do hrubého prkenného bednění. V interiéru hraje tento pohledový beton hlavní roli. Oblouky jsou zatepleny stříkanou PUR pěnou, která díky svým tepelně izolačním parametrům umožňuje tloušťku izolace jen 11cm při splnění doporučených normových hodnot a lze ji dovolna spádovat k hraně oblouků tak, aby se celá konstrukce jevila jako v čelním pohledu co nejsubtilnější.

TABULKA BILANCÍ

Celková plocha pozemku	68500 m ²
Zastavěná plocha staveb	1958 m ²
Hrubá podlažní plocha nadzemních a podzemních podlaží	1410 m ²
Celková hrubá podlažní plocha	1410 m ²
Obestavěný prostor nadzemních a podzemních podlaží	8042 m ³
Celkový obestavěný prostor	8042 m ³
Předpokládaná cena	58 mil. Kč
Počet parkovacích a odstavných stání	23+2ZTP